
Til Nazaret og Genezaret Sø

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Til Nazaret og Genezaret Sø

4

Til Nazaret og Genezaret Sø

Til Nazaret og Genezaret Sø

[1]Genoptrykt i "Vedersø-Jerusalem Retur" Pag 119-130 under Overskrift: "Fra Jerusalem via Nazaret til Genezaret Sø." Omredigeret.

Jp Søndag den 20. Maj 1934.

Til Nazaret og Genezaret Sø

Kaj Munk skildrer en Rejse i Bil gennem Galilæa.

Sognepræst Kaj Munk sender "Jyllandsposten" en Række Rejsebreve fra sin store Udenlandsrejse. Vi bringer i Dag det attende, hvori han fortæller om en Biltur til Nazaret og Genezaret Sø.

DOG - eet religiøst Indtryk af gribende Værdi skal forundes os, inden vi bryder op fra Jerusalem. Det er Sabbatens Indgang. Uden at tænke over noget særligt er vi Fredag Aften som sædvanlig traadt ind i Restaurantens Spisesal, forberedt paa det sædvanlige Syn af Jøder med Hatten trykket ned i Panden under Maaltidet og Værten balancerende mellem europæisk Skik og jødisk Skik uadskillelig fra sin Kalot. Men se, festligt er Bordene dækket, Blomsterbuketter paa hvert og alle Lys tændt, alle Gæsterne festklædt, og over Værtens Bord skinner det blankt og levende fra Kandelabre. Selv staar han ventende midt i sin Familie, Hustru og smukke Døtre, skænker saa, medens alle rejser sig, højtideligt Vin i et Bæger og bringer det hen til et Sidebord, hvor en ældre Mand hidtil ene har haft sin Plads. Han modtager Vinen, løfter den og begynder med en hurtig Stemmeføring, der i Udtalen mærkeligt ligger midt mellem Messe, Tale og Sang, at fremsige vistnok en af Davids Salmer. Da det har Ende, skænker Mændene ved de forskellige Borde Vinen op og bryder Stykker af Brødet og rækker dem til hver enkelt. Under Maaltidet tager Hustruen selv af og til Ordet for i samme Tonart at fremføre andre Stykker af Skriften eller støttet af en af sine smukke Døtre at halvkvæde en Sang, der hos alle forstaaende kalder Lystigheden frem.

*

Saaledes er Sabbaten indviet, jævnt og dog stort. Overvældende griber det Sindet at sidde her midt i det Land, der har set den jagende Række af Forfølgelser, Krænkelser, Myrderier, Udjagninger og Djævledomme, der gennem Aarhundreder er blevet dets Folk til Del, sidde i denne By, der maaske ti Gange er jævnet med Klippen, nær ved den store Helligdom, som mere end noget andet var Folkets Samlingstegn, og som i tyve Sekler har været en Grushob og end ikke det, mens Afgudstempler troner paa dens Plads, sidde midt mellem Sønner og Døtre af dette plyndrede, jagede, spredte, altid livstruede Folk og opleve den syvende Dag.

Thi hvad er Sabbaten? Folkets usynlige Kanal fra dets Livskilde, dets usynlige Gud. De kunde fravriste det *alt*, kun Sabbaten kunde ingen tage fra det, Sabbaten bandt det sammen, og Sabbaten gav det Kræfter til, hver Gang det var rodhugget, igen at skyde og sætte Blomst paany.

Men nu er vi ikke længere i Jerusalem, men har allerede siddet et Par Timer i Rutebilen

til Galilæa. Den er fyldt til næstsidste Plads og gynger og duver bravt, især i Agterenden, hvor en skikkelig 45-aarig Araberkone kaster op efter Noder over vor Kuffert, mens hendes tykke, rødfezzede Mand støtter hende og klapper hende og kysser hende, saa jeg faar Taarer i Øjnene. Og da vi efter tre Timers Kørsel endelig gør et lille Holdt, maa han af og købe Appelsiner til hende og tilbyder saamænd ogsaa Kuffertens Ejermænd en Sone-Orange. Farten gaar gennem Samaria, forbi Sikar, hvor Jesus talte med Kvinden om det Livsens Vand, og forbi Garizim, de gamle Samaritaneres hellige Bjerg (forøvrigt lever der vistnok endnu et Par Hundrede Stykker af dem i en Koloni).

Og, hvad der er lige saa interessant, vi passerer nyjødiske Kolonier, Zionister, der i de sidste 10-15 Aar er flyttet herover, Røds-kæg med Krøller ved Ørene fra Polen og Rusland, glatbarberede Hitlerædere fra Tyskland; i Klumpvis bor de her over hele Palæstina - to lange Rækker Familiehuse, en nyopdyrket, indhegnet Bjergside omkring dem og et oldtidshistorisk Bynavn paa en Træplade udenfor. Skal det lykkes, skal det virkelig lykkes, at Jøder ved Englands Beskyttelse, egen Dygtighed, Stammefrænders Dollars og nazistiske Bøllestreger skal trænge de pengeløse, slet organiserede Arabere Skridt for Skridt, saa Ofret en skønne Morgen igen kan frembæres af Ypperstepræsten paa Zions hellige Bjerg for Jahves eget Folk ude og *hjemme*?

Bag os tuder en Bil, men der gaar vel en 3 km, inden Chaufføren i den tunge, skrumplende Rutevogn hører det og kører til Side. To høje Herrer suser forbi og hævner sig for Forsinkelsen ved at stoppe brat op foran os, saa vor Chauffør har al sin Dygtighed og Aandsnærværelse behov, for at vi ikke skal slynges i Afgrunden. Dette gentages nogle Gange, indtil vor Fjende forsvinder. Dog kun for en halvanden Mil længere henne at have fundet en Betjent og vente paa os der med en Anmeldelse mod vor brave Kusk for ikke at have kørt af Vejen. Nu vil han blive slæbt i Retten en Dag; men han medbringer en harmdirrende Appel til Myndighederne fra mig om at skyde paa Ulvene og lade Faaret løbe. Til hvad Nytte? Det er Landet her, der er helligt, ikke Menneskene.

Mange af Bjergene om os synes rene Lerskrænter. Kære Gud, hvorfor er der ikke Vand i dette Land? Til Gengæld er de gennemsivede af Blod, disse Bjerge; forhistoriske Folks, Ægypteres, Filistres, Edomitters, Assyrs, Babyloners, Syreres, Grækernes, Romernes, Arabernes, Korsfarernes, Tyrkers, Englænderes og hele Tiden Israelitters, Israelitters, Israelitters. I Kampe mod Overmagt, i fanatiske Borgerkrige. Hvor man forstaar det paa denne Køretur! Hver lille Dalsænkning med sine Huse, hver opdyrkelig Bjergplet er et Rige for sig. Du havde det let, Gorm den Gamle, med at samle de 5-6 Øer og Halvøen til et Kongedømme. Men her er tusinde Øer, end ikke forbundet med Vand!

Er det nu smukt, dette Land? Hvad er ikke smukt, naar man holder af det? Bjerge giver jo altid de svungne Linier, de vide Udsigter - og disse festligt skinnende Smaabyer, der danser paa Skrænternes Solsider. Vinhaver er jo pyntelige, grønt bølgende Korn ikke at foragte. Men saa sjældent blinker en Bæk fortroligt, aldrig breder et ordentligt Træ sin skærmende Svalhed; lange, lange Strækninger stenet Øde og sprækkende Kalk. Dog giv Tid, giv Tid! En genial Nordbo uddelte engang det Raad: Er Jorden dig for tør, saa græd. Lad os se hen til Palæstina; der efterleves det. Maaske vil det vise sig, at hvor Vand fattes, slaar Sved og

Taarer til.

*

Se, nu ruller Jisreelsletten sit brede, frodige Grønsvær ud for vore Hjul. Saa søger vi opad igen som nogen Jæger paa Trampejagt. Højere hid og højere did. Nazaret! Maries Kilde, hvor en lille buttet Jesus staar og pjasker i Vandet og en 3-4 Marier - - -

Hvilken praktisk Velsignelse og æstetisk Gru for Østens Kvinder med disse Shellbenzindunke af Blik i Stedet for de tunge, yndigt svungne Lerkar at bære paa Hovedet. Men i Nazaret er vi saa langt ude paa Landet, at jeg kun ser en enkelt Shell. Aa, mine Læsere, hvordan skal jeg dog dele dette Syn med Dem, hvordan faa Dem indviet i det? Er der noget saa skønt som en attisk Vase? Bunden er Cirkelns Fuldkommenhed. Og Cirklen løfter sig og vider sig nænsomt ud, Ring over Ring, stadig, bredere, Kongernes Konge, men behersker sig saa sirligt, som det sømmer sig græsk, snævrer sig behændigt ind, bliver kaad og glemmer al Strid og slutter af med en henrivende Trutmund. Ja, det er skønt; men skønnere er dog Kilden, der springer sval i den hede Dag, skønnest, naar den bøjer sig frem for at kysse Vasen paa Munden.

Men allerskønnest af alt paa Jorden er Landsbypigen, Jomfruen, der over sig har den friske Vinds Sundhed og de vilde Blomsters Uskyld - skønnere end Barnet er hun endog. Se, nu rækker Nazarets Piger deres Lerkar hen til Kilden, der leende fylder dem, og de sætter dem paa deres franke Hoveder og gaar i selvfølgelig yndefuld Ligevægt henad Bjergstien to og to - aa, hvorfor skal man dø engang, naar der er saa skønt i Livet?

Ved at løbe i Rendestensvandet midt op igennem en smal, stejl Gade, op, op, op, og een Gang til: op, naar vi over Byen og staar der, hvor

mellem disse grønne Høje
vogted ham hans Moders Øje.

Det kendte Syn af Bjergkupler og byspredte Bjergsider, histnede den yppigtgrønne Dal, langt ovre klædt af Smaaeg og Fyr: Karmel, og endelig: Himlen nedsteget til Jorden i det blaanende Middelhav. Saa ned igen gennem Rendestenen, stadig smaa buttede Jesus'er, der beder om Baksjissj, en Chauffør, der sætter alle Sejl til for at snyde os, et fransk Kloster, hvor der i Hast gøres Kaal paa en Middagsmad (du tog fejl, lille Mor paa Lolland, Kaniner er meget godt spiselige!), saa katter den spindende Bil sig endnu nogle Stadier opad - og saa, dybt, dybt nede, smilende rolig og ren og lun, noget mindre end Ringkøbing Fjord: Simon Peters Arbejdsplads, Genezaret Sø, et blaat Tæppe mellem Bjergenes brunrødgrønne Borter for den fjernttronende Prinsesse Hermon i Sneens her saa sjældne Hermelin.

Vi kører ind i Tiberias - ak, det milde Tiberias, som De i Onsdags læste i Avisen just var blevet hærget af to Skybrud, der kostede 100 Mennesker Livet! - og se, det er som at komme hjem. Der hænger Fiskernes Næt til Tørre, der tøfler Køerne ind gennem Ribe Gade med trippende Smaakalve i Flokken og finder selv det Hus, ad hvis Dør de skal ind. Og hvad byder Hotellet paa? Rugbrød?? Ja, Rugbrød! Hører I det, og bryd ud i Jubel! For

første Gang siden Danmark Rugbrød; friskkærnet Smør, nypresset Ost, som om Mor havde lavet den, Honning fra Englenes Blomstermylder, Komælk, frisk fra Fad.

*

Næsten ingen Biler forstyrrer vor Nattehvil, og straalende varm ligger Dagen, da vi vaagner, over Byen de 200 m under Havet Vi maa op paa Bjergene, og Uskyldens blaa og Kærlighedens røde Blomster hilser os; endelig her staar Jesu Fodspor endnu, Jerusalems vrede Profet fra Galilæa, hvis sunde landlige Skikkelse saa mildt er tegnet os mellem Blomsterduft og smaa Lams Trip, Fuglekvidren og Børnepludren. Nippende af de grønne Spirer omringer en Flok Faar os, og den gode Hyrde med et Smaabarn ved Haanden kommer selv hen til os og forsøger en lille Palaver. Nu stiger vi over den sidste Hammer og venter at staa paa Tinden og se Fjeldet falde brat ned til den anden Side; men i Stedet for viser der sig en bred Højslette, hvor Bønderne gaar bag deres Stude eller med deres Hakker for at gøre Jorden tjenlig til Saaning. Vi naar til en Bondegaard af den gamle Type: eet eneste Rum uden Vinduer, men delt af en lille Trappe, saa Æsel og Høns kan bo i det lave og Menneskene et Par Tommer højere paa Straa - eller rettere Stenbriks - om Natten; om Dagen er de jo alle ude - altid. Manden træder frem med baade sin Rachel og sin Lea, byder mig sin Overkjortel at sidde paa, ser i min Kikkert og fortæller mig: Her ligger Tiberias, derovre Kapernaum, hist falder Jordan ind i Søen, dér iler den ud igen, sin Grav i Møde: det døde Hav; hin Side er Syrien, under fransk Overhøjhed, Sø og Flod gør Skel; de lave trillende Skyer mod Nord er et Tog, der damper langs Jordan. En Motorbaad kravler hen over Vandspejlet uden at kruse det. Er Miraklernes Tid ikke her forbi? Og har man ikke sagt mig, at her findes kun een eneste Motorbaad, Toldvæsnets lille, smalle, pilsnare? Men denne - - o, nu ser jeg det! Det langsomme vægtløse dernede er jo en Flyvemaskine i drønende Fart. Vi byder Farvel. Hvad triller under os? En bitte Skildpadde, vi er kommet til at give et Nuf med Foden.

Brat gaar det nedad; et Stykke mister vi Herredømmet og ruller imellem Stenene. Tjørnene kradser os. Solen brænder! Ikke een Skygge at opdrive. Min Skjorte sejler, da vi naar til Bunds; vist var der Grund for Frelseren til dødtræt at bede Samaritanerinden om Vand.

Men Fiskerne staar og hiver Nættet i Land, hiv ohøj, hiv ohøj, og Fiskene glimter som snare Dolke, og Mændene smider Pjalterne, vader ud og opfanger glade de Dolkestød. Meget Stads er der ikke ved de Herrer ud over en enkelt, Føreren, der godt kunde være Vestjyde eller Simon Peters Bror Andreas; desmere er der ved Fiskene; lærere har jeg aldrig smagt; og saa vrimler det med dem.

Vi lejer en Baad og glider hen under Palmerne, der staar plantet langs Bredden. Smaa blide solgennemskinnede Bølger, kan I blive saa. vrede, at det gaar paa Livet løs, naar Vinden kaster sig ned fra Bjergene og trækker jer i Haaret? Kan I fortælle mig noget om fjerne Dage? Der var engang? Og Bølgerne ser paa mig med klare Øjne og svarer: "Vi var ikke med. Det var vor Sø, det er rigtigt nok. Men det var ikke os, men dem dengang."

*

Vi ror hjem; ind under Aften begynder Søen at færdes urolig, skønt ingen Blæst er at mærke. Muhameds Ny er omsider besejret, værdig og klar staar Fuldmaanen op. Langs med Søen gaar vi en Aftentur, helt ud forbi, hvor de hede Kilder fra Bjergene falder ned i den. Det er tyst. Kun een eneste Bil glider os forbi. Længe gaar vi tavse. Af og til lyder som et ængsteligt Strøg over en Violinstreng - et Dyr, vi ikke kender og ikke kan finde, hvor er. Intet andet høres. Jo, Bølgernes nervøse Uro. Vi søger lidt op ad Bjerget. Farvel, du hellige Land, nu vil vi rejse, noget større end dette kan du ikke skænke os. Maanen glitrer i Bølgespillet, Jorden er højtidsfuldt stille, Stjernerne blege og høje.

Endnu er det, som om Natten og Bjergensomheden om os gemmer Lyd af *hans* Bøn, han, der gik her i Idyllen med Alverdens Storm og Havgang i sit unge Bryst, den stille Haandværker, hvis Higen rakte over alle Stjerner, fordi hans Kærlighed til Medmenneskene rakte *saa* højt, han, hvem Alexanders Drøm om et Verdensrige kun var en barnlig Lyst til et Legetøj, mens hans eget Maal var at løfte Jorden til Himlen, gøre Støvets Børn til Guder ved selv at overvinde al Menneskehedens Synd og besejre dens Skæbne, Døden.

Skinner der et Lys ude over Søen? Ligger der en Fiskerbaad? Kommer han selv vandrende hen over Bølgerne, saa optaget af sine Tanker, at han har glemmt, at de ikke kan bære et Menneske, og de nænner ikke at sige ham det? Jøde, Menneskesøn, hvad andet skulde jeg hilse dig med end som Fiskeren ude i Baaden: slaa mine Arme om dine Knæ og sige: "Min Herre og min Gud!"

Kaj Munk.